

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 „
 Vidéken: negyedévre . . . 5 „
 Egészévre 20 „

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adnak vissza.

Kapunyitás előtt.

Irta: Kuthi Zsigmond.

Debreczen, augusztus 26.

Még néhány nap és hazánk összes kulturális intézményeinek kapui újra megnyílnak a tanulni vágyó és a tanulásra rákényszerített ifjuság ezrei előtt. — Ha valami, úgy bizonyára az iskolák száma és az azokba járó tanulók mennyisége biztos jelzője egy nemzet közművelődésének. És ha ezen axionia áll, mint a hogy áll is, úgy hazánk joggal az európai művelt államok sorába iktatható, mert hazánkban száz ember közül immár hetven tud írni, olvasni. Igaz, hogy az a harmincz százaléka az analfabétáknak még elég nagy szám, de ha tekintetbe vesszük, hogy az 1868—38-diki népoktatási törvény életbelépése előtt, tehát ezelőtt 34 évvel, 100 ember közül hazánkban 50—60 nem tudott írni, olvasni, úgy a tankötelezettségről szóló törvény üdvös hatását s nemzetünk közművelődésének ezeltudatos haladását senki kétségbe nem vonhatja.

Hogy közművelődési állapotunk ennek dacára még sok kivetni valót rejt magában, ennek oka főleg abban rejlik, hogy felülről lefelé,

tehát fonák módon kezdték meg a kiépítését.

Az egyetemeknek, szak- és szépművészeti iskoláknak, akadémiáknak palotákat emeltek, míg több száz helyiségnek elemi iskolája sem volt és — sok helyen még mai napig sines hajléka az elemi iskoláknak. Hiszen Kiss Albert ev. ref. iskolaszéki elnöknek kimutatása szerint Debreczenben 800 ev. ref. gyermek nincs iskolázva. Ha hozzávesszük a többi felekezeteket és a külsőségeket, tanyákat, úgy bátran 1500-ra tehetjük ama szegény lelkék számát, a kik az iskola áldását nélkülözik. És ez nagy baj, a melyen segíteni kell! Bárhol, bármikor takarékoskodhatik az állam, a törvényhatóság, a felekezet és a társadalom, de az iskoláztatásnál takarékoskodni, egyenes bűn! Avagy nem azért telnek-e meg a börtönök és gyarapodnak a törvényszéki akták, a bűnkronikák, mert annyi sokan nélkülözik a vallás-erkölcsös és hazafias iskolai nevelést?

Baj az is, még pedig immár társadalmi betegséggé fajult baj, hogy a szülők tömegesen a tudományos pályára terelik mindkét nembeli gyermekeiket! Mintha nem volna más életpálya, mint a diplomás! *Kétezer tanítónő és óvónő*

van állás nélkül! 1200-a képezdébe magukat fölvetetni óhajtó leányt utasítottak vissza eddig az állami képezdek, mivel július hó 1-ig már túl voltak jegyezve és már meg volt a törvényes létszám. Mig egy-egy ügyes varrónő annyi munkával van elhalmozva, hogy a munkaadó urnőknek heteken át kell várniok, mig egy ruhájuk elkészül, addig száz meg száz tanképesített nő, nőkereskedelmi tanfolyamot végzett leány kenyér nélkül bolyong és boldog, ha 20—30 korona havi fizetés mellett kap állást egy-egy üzletben, vagy írógép mellett egy-egy irodában. — Ugyanilyen sorsa van a diplomás fiatal embereknek is. Akárhány ügyvéd, kereskedelmi iskolát végzett fiatal ember stb. stb. havi 80—100 koronára dotált állásra pályázik. Mert sajna, hazánk még mindig csak agrikulturnális ország, hiába ábrándozunk önálló iparról és föllendült kereskedelemről. Nem vagyunk képesek ellátni végzett-diplomát nyert ifjainkat. Minden pálya túltömött.

Ebben az anomáciában különben Németország és Anglia is szenved, de e két államnak ipara és kereskedelme oly nagy, hogy úgy, a hogy, csak elhelyezi embereit, de azért megesik már ott is, hogy

A „Szabadság“ tarczája.

RÉGI ÉS IGAZ BARÁTOK.

Irta: Francios Coppée,

I.

Kedves barátom,

leveledet csak tegnap kaptam kézbe, mert néhány napig vidéken tartózkodtam.

Természetesen ez mit sem változtat azon, hogy kéresem a legnagyobb készséggel ne teljesítem.

Unokaöcsédet, Mathieu Legard urat nincs szerencsém ismerhetni, de magától értetődik, hogy a te leveled után föltétlenül meg vagyok győződve kiváló egyéni tulajdonságairól.

Ami azt a fogalmazói állást illeti, hát még holnap föltétlenül és minden körülmények közt beszélek a miniszterrel és azt hiszem, egy pillantásig sem kételkedel abban, hogy minden lehető elkövetek a sikerre. Nekem is volt ugyan egy pártfogoltom, valami Léon Baté, de világos, hogy ez most már elesik.

Ne tartsd izléstelenségnek, csak egyszerűen a véletlennek tudd be, ha viszont arra kérlek, hogy a bankodban fogadd jóindulattal Louis Zanal urat, egy fiatal rokonomat. A napokban teszi tiszteletét nálad. Rendkívül szerény, szorgalmas, törekvő és megbízható fiatal ember, — ajánld őt a vezérigazgatónak!

Engedd meg, kedves barátom, hogy hálámról biztosítsalak.

Kész hived:

Menoué.

Nagyon tisztelt barátom,

beesés értesítésedre azonnal válaszolok. Jóindulatod megkap, megtisztel és megnyugtat.

Teljes bizalommal vagyok most már Mathieu öcsém sorsa iránt, hiszen oly kiváló egyéniség vette kezébe az ügyét, mint te vagy. Értésitettem őt is, hadd legyen a derék, mindig buzgó és korrekt fiatal embernek egy jó napja már előre is. Ki fogja érdemelni a jóindulatodat. Pártfogoltadnak, Lous Zanal urnak a kinevezetését befejezett ténynek veheted.

Bármikor jó fel hozzám, szívesen látom és azonnal bevezetem őt a vezérigazgatóhoz, aki az ajánlásomra természetesen egy pillanatig sem fog késni Zanal ur kinevezésével.

Bizalmaddal megtisztelsz és én a legnagyobb örömmel vállalom el a felelősséget pártfogoltadért.

Ismételten arra kérve, tedd meg a jóakaró lépést Mathieu öcsém érdekében a miniszternél,

vagyok mindig kész és tisztelő

Barátod:

II. Rout.

— Miniszter ur, ha megengedi, egy pillanatot elrabolnék az idejéből . . .

— Parancsol . . .

— Erről a fogalmazói állásról van szó.

— Ah, igen . . .

— Van talán miniszter urnak már jelöltje?

— Nincs.

— Nos: bátorkodom ajánlani a sógorom egyik unokaöcsését, kiváló tudásu fiatal ember. Mindig a legnemesebb ambíció vezette őt . . .

egy-egy megüresedett mérnöki állásra százan pályáznak. — Fontolják tehát meg a szülők, mielőtt határoznának gyermekeik jövője fölött. — A józan-életű, elég intelligenciával és kellő szakképzettséggel bíró iparos és kereskedő még mindig talál nálunk existenciát és boldogulást, — míg az urhatnáság csak a proletáriátust és vele együtt — a bünkrónikát növeli.

POLITIKAI HIREK.

A Sztérényi-Gyórfy-ügy. Beavatott helyről értesülünk a következőkről: Az „Alkotmány” szombati cikke rendkívül károsan érinti a politikai köröket. Szabadelvű körökben igen jól tudják, hogy a néppárt bosszúból intézte a támadást Gyórfy ellen, mert hiszen Gyórfy volt az, a ki a székelvölgyről a szó szoros értelmében kivonta a néppártot és annak idején súlyos blamage-t szerzett az árulkodó Rakovszky Istvánnak.

Másrészt azonban a kereskedelmi miniszteriumban meg vannak győződve arról, hogy a cikkely azon állításai, melyek a fonógépre vonatkoznak: megfelelnek a valóságnak. Sztérényi ugyanis rendkívül óvatosan járt el a dologban. Nem érintkezett Gyórfyval tanu nélkül s eltette minden levelét, a melyet a fegyelmi iratokhoz csatolt.

E levelekből kitűnik — állítólag — Gyórfy erőszakoskodása ebben az ügyben, de beigazolódott az a vád is, hogy Gyórfy az eredetileg 60 koronáért előállított fonógépeket csak 300 koronáért lett volna hajlandó az után rendelkezni szállítani.

Sztérényi fegyelmi ügyének eldőlése fog világosságot hozni az ügybe s éppen ez okból Láng Lajos kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy a fegyelmi befejezése után az összes iratokat a nyilvánosság rendelkezésére bocsátja.

— Majd meglátjuk.

— Rout bankdirektor a nyakamra küldött valami nyegle ficsort, de hát miképp vállaljam én el a felelősséget egy idegen ember felől. Ez lelkiismeret dolga.

— Természe esen! — Lelkiismeret dolga.

*

— Bocsánat, kedves vezérigazgatóm, ha zavarom.

— Ó tessék . . .

— Csekélység az egész.

— És pedig? . . .

— Az új könyvelői állásról van szó.

— És?

— Talán már van jelölt . . .

— Nincs, de pályázom van.

— Bátorokodnám a figyelmét felhívni vezérigazgató urnak egy elsőrangú, kitűnő készültségű fiatal emberre . . .

— Ki az?

— Egy földim, némileg rokonom is, aki valóban disze volna a bankunknak.

— Majd meglátjuk.

— Még valami mondani valóm van Menoue képviselő a nyakamra küldte valami emberét — Louis Zanal a neve.

— És?

— És? És én miképp vállaljam el

Ez fogja tisztázni esetleg Gyórfy, vagy pedig kényszeríteni, hogy a politikai életből visszavonuljon, miután mandátumát az összeférhetlenségi törvény értelmében úgy sem tarthatná meg.

Mi és a „művelt Nyugot.”

Debreczen, augusztus 25.

Nincs ország Európában, melyben annyit emlegetik a külföldet, mint nálunk. Az ország anyagi erejével semmiféle arányban nem álló épületeket és intézményeket emelünk, nem magunknak, hanem azért, „hogy a külföld előtt államiságunk ez által is kidomborítsassék.” Ha egy hegynek neki építünk nem is egy, hanem két hidat, ha emiatt előbb jobbról is, balról is, le kell faragnunk a hegyoldalt, hogy valahogy rá lehessen jutni a hidra és ha majd ezt a hidat le kell szerelni, nem a tény maga, nem a piramidális tudatlanság keserít el bennünket, hanem főképp amiatt szégyenkezünk, hogy „mit fog szólni ehhez a művelt Nyugot-Európa?”

A művelt Nyugot-Európa pedig, melyhez ily egyoldalú, nagy szerelem fűz bennünket, melyről azt hisszük, hogy egyéb gondja nincs, mint szólni valamit a mi dolgoeskaínkhoz, egyszerűen fityűl reánk s ha nincs irántunk egyenesen antipikus érzéssel, legalább is nem törődik velünk.

Pedig mi eleget próbálkozunk, hogy jó véleménynyel legyen rólunk. Nincs az a nemzet a világon, melylyel mi már meg ne peesételtük volna testvériségünket. Voltak itt nagy kongresszusok, melyek után sok nyugoteurópai gyomor talán még most is koldul. Ha egy hazai fiatal ur idehoz egy száz angol profeszort a saját vendégének, 1902. évben Krisztus után az egész magyarsajtó meg-

fujja a harsonákat, a vasutnál küldött-ség, a megyében a főispán fogadja a vendégeket.

Az angol ur három nap alatt kitanulmányozza a mi nemzetiségi kérdéseinket, aztán hazamegy s még az unokáinak is mesélni fogja, hogy egyszer lent járt Azsiában a magyar törzsnél s az egész ország ünnepelte őt. Mindennek az erőlködésnek alig van egyéb látható eredménye!

Negyvenötven esztendővel ezelőtt, mikor Európa népei a szabadság lázas harezai közt éltek s mi is megküzdöttük dicsőséges szabadságharczunk hőskölte-ményét, — volt részünk a népek tiszteletében és rokonszenvében.

Ha tehát valóban tettünk valamit, észrevettek és respektáltak bennünket. Azelőtt beértük a vállvergető mosolylyal, szívesen vettük a protekciót és magunk is beismertük kiskorúságunkat. Ma azonban, mikor mint egyenrangú faktor egy sorba akarunk állani egykori protektorainkkal, mindenütt tartózkodásra, kiesinylésre, ellenszenvre, sok helyütt gyűlöletre bukkanunk, — mert egyenrangúnak bennünket nem fogadnak el.

Valójában nem ismernek sem bennünket, sem országunkat. Nyelvünket nem értik, az egész művelt emberiségre kiható tudományos, technikai vagy irodalmi sikerekről, melyek reánk irányítanák a figyelmet, nem beszélhetünk, idegenforgalmi intézkedéseink, ha vannak, oly gyámoltalanok, hogy a ki csak a maga jószántából ide nem vetődik, azt ugyan ezek a forgalmi intézkedések ide nem csalják. Arról, hogy mi történik az idegennel, ha itt van, hogy azonkívül, a mit a természet megadott, csak igen keveset nyujthatunk neki, hogy a szállodáinkban, vendéglőinkben — tisztelet a

a felelősséget egy idegen ember felől. Ez lelkiismeret dolga! . . .

— Ugy van! Ez a lelkiismeret dolga. Furesa ember is az a Menoue képviselő . . .

III.

Nagyon tisztelt barátom.

Rendkívül rosszul esik, hogy kellemetlen hírt kell írnom.

Tegnap beszéltem a nagyfejűvel, a miniszterrel. Teljes egy óra hosszat tartott a purparlé. Mondhatom, sohasem hittem volna, hogy ennyire ékesszóló is tudok lenni, ha kell.

Minden beszélő képességemet elővettem a jelöltöd érdekében. Beszéltem szépen. Beszéltem higgadtan. Beszéltem szenvedélyesen. Mind hiába!

Az első pillanatban láttam, hogy minden törekvésem hiábavaló lesz, mert az öregnek ugylátszik megvolt a maga jelöltje.

Nem is akarom hangsúlyozni, hogy úgy hiszem, ez a balsiker a mi régi és kipróbált barátságunkon semmit sem fog változtatni.

Nagyon leköteleznél, ha azonnal értesítenél mi az eredmény Louis Zanal ur ügyében.

Régi és jó barátod:
Menoue.

*

Tisztelt barátom.

Mind a ketten szerencsétlen kézzel dolgoztunk.

Tegnap, amint csak ember képes reá, úgy igyekeztem megpuhítani a jelöltöd érdekében ezt a kellemetlen vezérigazgatót.

A kellemetlensége egy cöppet sem csökkent — azt mondhatom.

Teljes két óra hosszat tartott a purparlé.

Minden beszélőképességem elővettem a pártfogoltod érdekében. Beszéltem szépen. Beszéltem higgadtan. Beszéltem szenvedélyesen. Mindhiába!

Sajnos, arról kellett mindjárt meggyőződnöm, hogy hasztalan minden fáradságom: megvolt a vezérigazgatónak a maga jelöltje.

Egy szóval sem irok affelől, hogy ezáltal az eredménytelenség által nem szenved esorbát a mi régi és igaz barátságunk.

Engedd még meg, hogy arra kérelek, hogy értesíts, miképp végződött az unokaöcsémnek, Mathieu Legardnak az ügye.

Mindig szolgálatodra áll

régi és igaz barátod:
Rout.

kivételnek — megnyuzzák, jobb lesz nem sokat beszélünk, mert „mit szólna ehhez a művelt külföld?”

Átmeneti stádiumban vagyunk, mely valószínűleg mégis csak kedvező eredménnyel fog végződni. Mindenesetre jó lesz, ha kevesebbet beszélünk a külföldről, de többet tanulunk tőle, ha európaiakká leszünk, nemcsak a geografia, de berendezkedésünk, erkölcsünk, szokásaink; műveltségünk és gondolkodásunk szerint is. A magyar nemzeti jelleget nem tagadjuk meg azzal, ha alkalmazkodunk a nyugoti kultúrához, de nemcsak a formákban, hanem a lényegekben is. Akkor nem lalljuk majd azt, a mit én hallottam a gyorsvonat étkezőkocsijában, midőn vonatunk a March hidján áthaladt, s egy bécsinek látszó ur odaszólt az utitársnak: „Nun sind wir in Asien.”

Annak az urnak megmondtuk a magunk véleményét, de sajnos, erre nem mindig kínálkozik alkalom.

Debreczeni élet.

Tarka krónika.

(Tegye bolonddá a nagyapját.) Ujságíró társaságban beszéltek el ezt a mulatságos történetet.

Erdélyben új vasutat nyitottak meg pár évvel ezelőtt. Ott volt az akkori kereskedelmi miniszteren kívül három-négy megye főispánja, képviselői, több előkelő budapesti miniszteri tisztviselő és hírlapíró. A nagyobb állomásokon meg megállt az első vonat, amely az előkelő társaságot vitte és természetesen mindenütt lelkes üdvözlő beszédek hangzottak el. A miniszter nem igen fáradozott, hogy a beszédekre elemés és változatos válaszokat adjon. Pár szóval felelt minden szónoklatra és ez a pár szó körülbelül egyformán hangzott mindenütt. Körülbelül így:

— Tisztelt uraim! Köszönöm az üdvözlés szíves szavait. Legyenek meggyőződve, hogy érdekeiket mindig szíven fogom viselni. Még egyszer köszönöm az üdvözlés szíves szavait.

A vonat haladt, az állomások ritkultak és az előkelő társaság unatkozni kezdett. Természetesen kártya került elő. Megindult a kártyázás és teljes lélekkel részt vett benne a miniszter is. A vonat egyszerre megállott. Ismét új állomás: fellobogóva, előtte nagy küldöttség a község lakóiból — üdvözölni a minisztert. A miniszter és a kártyázó társaság azonban annyira el volt merülve a játékban, hogy észre se vették, mikor a vonat megállott. Az ujságíró azonban — a kik közül csak egy-kettő játszott, rögtön leugráltak a peronra. Ott találták a nagy küldöttséget, élén a község plébánosával, a ki láthatólag nagy beszédre készült.

Az ujságírók egyike — egy nagy, német lap munkatársa, a ki feltűnően hasonlított a miniszterre — azt gondolta erre, hogy ő tréfát fog csinálni. Megállott a vonat előtt, összefonta a karjait és méltóságos arccal vágott: mint a ki várja az üdvözlő beszédet. A többi ujságírók megértve a tréfát, rögtön köré csoportosultak tiszteletteljes arccal.

A küldöttség látta a helyzetet, teljes joggal azt gondolta, hogy a méltóságos külsejű ur a miniszter és éljenzni kezdett. A szónok — kedves, mosolygó arcu plébános — elmondta

a hatalmas üdvözlő szónoklatot: Elérkezett a várva-várt nap stb.

Az ujságíró komoly arccal végighallgatta a szónoklatot, azután így beszélt:

Tisztelt uraim! Köszönöm az üdvözlés szíves szavait. Legyenek meggyőződve, hogy érdekeiket mindig szíven fogom viselni. Még egyszer köszönöm az üdvözlés szíves szavait.

Óriási éljenzés. „A miniszter” kezét fog a küldöttség tagjaival és felmegy a szalonkocsiba. A viharos éljenzésekből azonban benn is észrevették, hogy künn történik valami és az előkelő társaság lefelé indult. Mikor leértek, meglepetve látták, hogy a küldöttség kifelé igyekszik a pályaudvarról. Valaki ijedten szaladt utánuk:

— Az isten szerelmére, hová mennek? Itt van a miniszter.

A küldöttség meglepetve fordul vissza. Megint egy miniszter? A főispánok, képviselők között valóban ott látnak egy komoly és előkelő urat, a ki nagyon hasonlít az előbbi miniszterhez. Kénytelenek voltak elhinni, hogy ez a miniszter. A küldöttség újra sorba állott tehát és a szónok — mit tehetett mást? — újra elmondja hatalmas beszédét: Elérkezett a nagy nap stb.

Viharos éljenzés. Azután a miniszter beszélt.

Tisztelt uraim! Köszönöm az üdvözlés szíves szavait. Legyenek meggyőződve, hogy érdekeiket mindig szíven fogom viselni. Még egyszer: köszönöm az üdvözlés szíves szavait.

... A küldöttség megrökönyödve hallgatja a beszédet. Mi ez? A plébános-szónok kedves gömbölyű arcán egyszerre hamiskás mosoly jelenik meg, felvillan a szeme, azután — mint aki azt mondja, hogy érti a dolgot — kacsint egyet, odalép a miniszterhez, megfogja a kabátja gomját és bizalmasan mondja:

— Ugyan menjen! Tegye bolonddá a nagyapját!

(A vásznas asszony.) Szegedről írják a legújabb válpör érdekes történetét.

Egy előkelő ügyvéd tárgyalásra ment be Szentesről a szegedi törvényszékhez, otthon hagyva szép feleségét. Ugyanakkor egy másik szentesi ügyvéd szírileg elutazott a városból. — Ez az ügyvéd szintén nős ember. Feleségének egy délután azt mondogatta, hogy bizonyos ügyben dolga van s a várost el kell hagynia. Az utazási mese csak ürügy volt, hogy hazulról elmehessen. Este ugyanis Szegeden tárgyaló ügyvédkartársának lakásába toppant, ahol másnap reggelig maradt...

Reggel beállított a házhoz egy vásznakat áruló asszony. Az ügyvéd, hogy valamivel kedveskedjék imádottjának, vásárolt a holmikból. A szép asszony örömet fogadta az ajándékot, most elbűcszultak s az ügyvéd hazament feleségéhez utitáskával, ügyiratokkal, szóval mintha vidékről jött volna.

Othon a felesége ugyanazzal a vásznas asszonnyal alkudozott, a kítől az imént ő vásárolt. A szokásos üdvözlő csókok után szóba került egy darab vászon, melyet az árusnő 12 forinttra tartott.

— Megvenném, de nagyon is drága — szól az asszony a férjéhez.

Erre a vásznas asszony azt mondta: — Dehogyan is drága, kérem szépen. Hisz az ügyvéd ur is 12 forintért vett ilyen a feleségének egy órával ezelőtt.

A férj arca halotthalványra változott, a felesége álmétközve nézett rá s megértett min-

dent. Csakhamar kiderült, hogy kinek vásárolta a vásznat s összeszedve ruháit, ékszereit, ott hagyta az ügyvédet. A válpört, melynek rugóját a vásznas asszony ártatlan közbeszólása adta meg, még aznap megindította. Az eset nagy feltűnést keltett a város határain kívül is, mert szereplői az egész megyében ismert közéleti férfiak s előkelő uriaszonyok.

Debreczen — Kossuth emlékének.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozata.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, augusztus 25.

Debreczen város tanácsa tegnap délelőtt ülésezett Komlóssy Arthur főjegyző polgármesterhelyettes elnökletével. A tanács az e hó 28-án esütörtök délután négy órakor tartandó rendkívüli közgyűlés tárgysorozatát állapította meg.

Ugyancsak a tegnapi ülés tárgyalta Budapest székes főváros meghívását is a szeptember 19-iki ünnepségre és úgy határozott, hogy a múzeum alapítójének ünnepségén küldöttségileg képviselteti magát és koszorút helyez a nagy halott sírjára. A koszorút vivő küldöttség tagjai lesznek: a polgármester, vagy helyettese s a politikai pártok küldöttei.

A rendkívüli közgyűlésre szóló meghívás tegnap küldetett meg a bizottsági tagoknak, tárgysorozattal együtt. Napirendje a következő:

1. Budapest fő- és székváros közönségének városunkhoz intézett meghívása a f. évi szeptember hó 19-én végbemenő Kossuth-mauzóleum alapítóleleli ünnepélyre, tanácsi javaslattal.

2. A 121—7783—1902 bkgy. számú közgyűlési határozattal kiküldött Kossuth-ünnepélyeket rendező-bizottság, a f. év szeptember hó 17-ére kitűzött debreczeni ünnepély sorrendjét bemutatja és indítványozza, hogy azon napon diszkyűlés tartassék; idevonatkozólag tanácsi javaslat.

3. Ugyanazon bizottság indítványa Kossuth Lajos Debreczenben felállítandó szobrára 10 éven át, évi 10—10,000 koronának megszavazása s 1903-tól kezdve a költségvetésbe felvétele iránt, tanácsi javaslattal.

4. Ugyanazon bizottság indítványa Kossuth Lajos életnagyságu és művészi kivitelű arcképének a város székházának közgyűlési terme részére megfestése iránt tanácsi javaslattal.

5. Jelentés az általános házbéradó kérdésében folyó vegyes bizottsági felülvizsgálat költségeire 6000 korona póthitel engedélyezése tárgyában, tanácsi javaslattal.

6. Tanácsi előterjesztés a nagyerdei városi fürdő bérleténél előfordult személynváltozás tárgyában.

7. A világitási bizottság jelentése a városi légszuszgyárnál teljesített bővítési munkálatok befejezéséről és a bekerülési összeg elszámolásáról; tanácsi javaslattal.

8. A debreczeni önkéntes tűzoltótestület kérvénye „A testület fennállásának 25 éves története” című munka nyomtatási költségének elengedése iránt, tanácsi javaslattal.

UJDONSÁGOK.

Müdalok a kaszárnyából.

1.

Fölkötöm a rézsarkantyum,
Már én innen elmegyek.

Nagy utra kelvén, sarkantyú hijában,
Illő mód, összeverem bokám
S kevésbé illő módra fölkiáltok:
Az ég megáldjon, szőke kis babám!
Az ég megáldjon télen úgy mint nyáron,
Gavallért adjon, ki el is veszen, —
Hej, a mikorra én, megházasodnám,
Ah, isten tudja, hogy mikor leszen! . . .

2.

Széna, széna széna terem a réten,
Nem beszéltem a rózsámmal ahétén!

Mint minden évben, ép úgy ez idén is.
Megtermé kellő szénáját a rét . . .
S én mindamellett rég nem láttam Önt már,
Noha lassanként letele a hét.
Van Önnél egy pár rossz versem cserében
S a szívem is, jaj, ott ragadt nagyon.
Előbbi hagyján, ámde az utóbbit
Csak adja vissza, édes angyalom.
Előbbi hagyján, ámde az utóbbit
Csak adja vissza, édes angyalom! . . .

Ha nem szeretnélek,
Föl sem keresnélek.

Ha nem szeretném, szép kisasszony,
Föl sem keresném, mondhatom.
Ily sáros utcán, más esetben,
Czipóm hegyét se koptatom . . .
Ah! nézze csak; a magas égen . . .
Ezernyi fényes csillag ég . . .
— Ha szabad tudnom, kis galambom,
Szeret-e még? szeret-e még?

Arthur.

Erkölcsvédő Figarók.

Vádat egy borbélyüzlet tulajdonosnője
ellen.

Záporként ömlik a baj özv Altner
Sándorné fejére, ki a Nyugoti-utcán jó
forgalmú borbélyüzletet tart fenn. A ke-
nyéririgység áskálódó méreggel tör ellene.
még pedig a saját segédei képében, akik
nem akarják beismerni, hogy egy haj-
és szakál-eltüntető üzlet vezetésére a
gyöngye nemhez tartozó emberi teremtés
alkalmatos legyen.

Tegnap Altner Sándorné panaszt
tett a rendőrségnél, hogy Gál Aladár
nevű segédje az üzlete czimerét képező,
fényesre csiszolt réztányérokat leszedte s
jogtalanul eltulajdonította. A rendőrség
menten megindította az eljárást s meg-
idézte Gál Aladárt.

A czifra beszédű segéd nem tagadta
a cselekedetét, de tettét azzal igyekezett
igazolni, hogy Altner né nem érdemli
meg a borbélyüzlet tulajdonosságát, nem
mélta a tisztos ipart űző borbélytestület
tagjai sorába, mert titokban leánykeres-
kedéssel is foglalkozik.

Az erkölcsvédő Figaró vallomása
alapján a rendőrség megindította a viz-
sgálatot Altner né ellen annak kideríté-
sére, hogy mi az igazság Gál vád-
jában.

Altner né tagadja a reá rótt vádat s
kenyéririgységből származott támadásnak
tartja. Együttal panaszba tette, hogy ha-
sonló módon járt el vele szemben Vol-
ker Ede nevű segédje is, aki összes
fodrászkellékeit ellopta s megszökött
tőle.

A rendőrség megtette az intézkedést
a szökött segéd kézrekerítésére. Valószí-
nűnek tartjuk, hogy az is majd azzal
menti tettét, hogy Altner né nem tartja
érdemesnek a borbély üzlet-tulajdonos
névre s azért lopta el a műszereket,
hogy ne kompromittálhassa ő nagysága
a jövőben is a tisztos cézhet.

A vizsgálat megindult s ennek
alapján ki fog derülni, hogy foglalkozik-e
Altner né leánykereskedéssel, vagy a büszke
Figaró erkölcsvédő tuzása az egész his-
tória.

* **Személyi hír.** Dr. Kardos Albért főreál-
iskolai tanár s a Csokonai Kör ügybuzgó, lelkes
titkára Tuzsádfürdőről, hol szünidejét töltötte
Debreczenbe visszaérkezett s megkezdte titkári
működését. Hivatalos óráját vasárnaponként d. e.
10—11-ig tartja a kör helyiségében, a Tisza-
palotában.

* **Lajos napja.** A nyolczadik Lajos
napja volt tegnap mióta Kossuth Lajos
pihenni tért s árván hagyta családját, a
magyar nemzetet. Nyolcz éve mult, ami-
óta nem „üzén“ már minékünk s az eső
nem kalapjára hull, hanem az ő sírját
öntözgeti. Halad, mulik az idő. De bár-
mint halad, bármint mulik is, Kossuth
Lajos emlékét el nem mossa az idők
végtelensége soha, élni fog mindig, míg
magyar szív dobog. Az ő alakja a ha-
ladó évekkkel mind nagyobbra nő s min-
dig fönségebbnek, magasztosabbnak
tűnik föl előttünk. És a magyar nép
Lajos napján a fehér asztal mellett bu-
sul, vigad az arszág állapotján s elme-
reng azon a tüneményes nagyságon, azon
az erőn, eszmén, hatalmon, a melyet egy
név fejez ki: Kossuth Lajos neve. És a
Kossuth-kultusz nő, terjed, mély gyö-
kereket ver és ki nem irtja a magyar
nép szívéből többé semmiféle változás,
semmiféle hatalom!

* **Gyász az uralkodó családban.** Mar-
git Zsófia királyi hercegnő, Albert würt-
tembergi herceg felesége — mint Gmun-
denből távirják — vasárnap este 6 óra
15 perczkor harminczkét esztendő s ko-
rában elhunyt. Halálát szívelgyöngülés
okozta. Margit Zsófia királyi hercegnő
a király idősebbik testvéröcsésének, az
1896-ban elhunyt Károly Lajos királyi
hercegnek és második feleségének, II.
Ferdinánd szicíliai király leányának,
Mária Annunziátának gyermeke s 1870
május 13-án született Arstettenben. —
Testvére volt Ferencz Ferdinánd királyi
herceg trónörökösnek. Apátnöje volt a
prágai nemes hölgyek alapítványi inté-
zetének s ezelőtt kilencz évvel, 1893. évi
január 24-én ment feleségül Bécsben
Albert württembergi herceghez. Az el-
hunyt királyi hercegnő már régebb idő
óta beteg. Bébaja volt, nemrég pedig
Wilhelmshavenben meg is hűtötte ma-
gát. Akkor Gmundenbe utazott, hol az
orvos kijelentette, hogy operálni kell.
Elhívták Bécsből Braun professzort s
végre is hajtották az operációt, de már
ez sem segíthetett a bajon s a hercegnő
tegnap este meghalt. Már délben olyan
nagy volt a szívelgyöngésége, hogy az
orvosok kánfor-injekciót adtak neki,
mivel néhány órával meghosszabbították
az életét. A királyi hercegnő teljesen
eszméletlen volt utolsó perczéig. Férjé-
től, gyermekeitől és rokonaitól érke-
nyen elbucszott s megköszönte jószág-
ukat. Az altmünsteri pap ellátta a hal-
doklók szentségével.

— Szívesen halok meg, mert az
Urhoz megyek, — ez volt utolsó szava.

Az elhunyt reggelig halottas ágyán
marad s ma teszik ravatalra. Kívánsága
szerint az altmünsteri templomban te-
metik el, a hol a Württemberg-család
sírboltja van.

* **Paphallgatás.** Vasárnap délután
nagy számú küldöttség ment ki H.-Sám-
somba a debreczeni lelkészi állásra pá-
lyázott Jánossy Zoltán ev. ref. lelkész
szónoklatának meghallgatására. A kollé-
giumi ifjuság is nagy seregben vonult
ki egyházi tanárának meghallgatására.

* **Az adó csökkentése.** Lukács László
pénzügyminiszter két rendeletet bocsátott
ki, melylyel csökkenti az adóhátralék
után járó késedelmi kamatot, az adótul-
fizetés után pedig állami kamat fizetést
rendeli el. A késedelmi kamatra vonat-
kozólag elrendelte a miniszter, hogy a
késedelmi kamatot csak azon összeg után
számítsák, amit valaki az adóhátraléka
törlesztésére fizetni akar. Ha valaki száz
koronával tartozik, de csak husz koronát
tud fizetni, a husz korona nem pedig
mint eddig, az egész száz korona után
fizet késedelmi kamatot. A másik intéz-
kedése a pénzügyminiszternek az volt,
hogy csak pár héttel ezelőtt kelt rende-
letében kimondotta, hogy az állam a
jogtalanul beszedett adó után, akár visz-
szafizettetik az illetőknek, akár más
adójába beszámítják, öt százalék kama-
tot térít meg.

* **Honvédek hadgyakorlata.** A deb-
reczeni 3. honvéd gyalogezred tegnap
reggel vonult el Debreczenből Tenke
felé, a hol a nagygyakorlatot tartják
meg. Első pihenőjük Bagoson volt, hon-
nan Tenkére érkeztek. A nagygyakorlat
a jövő hó közepéig fog tartani.

* **Hivatalos táviratok.** A belügymi-
niszter néhány év előtt közzétett
adott ki, melyben meghagyta a törvény-
hatóságoknak, hogy hivatalos táviratokat
csak kivételesen s csak akkor adjanak
fel, ha erre elkerülhetetlenül szükség
van. E rendelet ellenére egyes törvény-
hatóságok igen gyakran vették igénybe
a hivatalos táviratokat, a mi tetemes
költséget okozott. A belügyminiszter most
megújította e rendeletét s szigorúan meg-
hagyja a hatóságoknak, hogy ezentul hi-
vatalos táviratot csak akkor adjanak fel,
ha az ügyben még aznap kell intézkedni,
vagy bármely késedelem veszélylyel
járna. Ma a postai szolgálat oly kitűnő,
hogy minden levelet legkésőbb 24 óra
alatt rendeltetési helyére juttatnak, tel-
jesen felesleges tehát kevésbé sürgős
ügyekben táviratozni. A gyors intézke-
dést igénylő hivatalos levelek borítékait
pedig el kell látni „sürgős“ jelzéssel s az
ilyen leveleket ezentul soron kívül fog-
ják elintézni. A hivatalos táviratok szó-
vegének pedig lehetőleg rövidnek kell
lenni s minden szabálytalanul feladott
távirat jövőben az illető hivatal, illető-
leg közeget fogja terhelni.

* **Erdőőri szakvizsgák.** A debreczeni
vadőri vizsgák — a földmívelési kormány
közlése szerint, — október 13-án lesznek,
Ugyanekkor tartatnak meg az erdőőri
szakvizsgák is. Kellően felszerelt folya-
modványok a debreczeni kerületi erdő-
felügyelőséghez küldendők be október
elsejéig.

* **A pásztor szerencsétlensége.** Kiss
Bálint, józsai pásztor künn legeltette te-
henét a vasut mellett. A közeledő vonat-

tól megriadt a tehén, megrántotta a kötelet, mely Kiss Bálint kezében volt. Az öreg oly szerencsétlenül vágódott a földhöz, hogy ketté törte a jobb karját és a feje is több helyen megsérült. Beszállították a debreczeni kórházba.

* **Öngyilkos gazda.** Varga András nádudvari gazda nagyon megunhatta a földi élet hiábavalóságait. Sok baj terhe omlott vállára s nem birt elég lelki erővel, hogy küzdjön ellene. A halál megnyugtató keblére kívánczolt s egy ízben gyufaoldattal meg is mérgezte már magát, de akkor a hirtelen jött orvosi segély megmentette az életnek. Tegnap azonban alkalmasabb módszerhez folyamodott az életunt ember. Kiment az istállóba és egy kötéllel a gerendára felakasztotta magát. Mikor rátaláltak hozzátartozói, már leszámolt az élettel. Hogy mi üzte a halálba, bizonyosan nem lehet tudni, de valószínű, hogy anyagi zavarok keserítették el.

* **Elcsalt gyermekek.** Igen gyakran megesik, hogy vándor-komédiások gyermekeket lopnak, esalnak el magukkal. A most lezajlott vásár alkalmával is az itt levő komédiások elcsalták Herda Mihály és Fekete Sándor debreczeni kis fiukat. De csak Ujfehértóig vitték el őket, ott aztán nyomorban elhagyták. A gyermekek éhségük csilapítására dinnyét loptak, mignem a esendőrök elfogták őket s értesítették a debreczeni rendőrség utján a szülőket. A fiatal kalandorokért szüleik már elutaztak Ujfehértóra.

* **A patkányirtó tragédiája.** Steiner Adolf 72 éves öreg patkányirtással kereszte meg kenyerét. A Jókai-utca 36. szám alatt lakó öreg ember eljárt a házakhoz s a hol patkány volt, csekély díjért alaposan kiirtotta gyilkoló szerével. Tegnap Tóth János macsi gazdálkodó jött el érette szekeren, hogy kivigye tanyájára patkányt irtani. Az öreg megörült a jó vásárnak s vidám arccal akart felülni a szekerre, de akkor egyik ló úgy megrugta az öreg patkányhóhért a czombján, hogy eltörött a csontja. A patkányok így megmenekültek a veszedelemtől, míg az öreg Steiner a kórház betegágyán jajgat és sir elpusztult reményén.

* **A pincze tolvaja.** Nagy meglepetésre ébredt tegnap Kocsis János, Teleky-utca 98. szan alatti lakos. A sok jó szalonát és zsirt lerakta a pinczébe, hogy hívős helyen legyenek. Tegnap lement, hogy szalonát hoz fel, de méltó csudálkozására hült helyét találta egy szalonnának mint a zsirnak. Valmelyik a körülményekkel ismerős — ügyes tolvaj ellopta a drága zsiradékot. A megkárosított gazda jelentést tett a rendőrségnél, mely most kutatja a zsiros kezű tolvajt.

* **A lóvasut áldozata.** Súlyos szerencsétlenség ért tegnap egy csintalan, pajkos gyereket. A Kossuth-utczán esendesen le s fel járó lóvasut kocsiainak a felhagójára már többször felkapaszkodott s nagy tetszéssel kocsikázgatott. Tegnap délután is megismételte e pajkos csinyt, de véletlenül megsiklott s a kerekek alá került, melyek mindkét lábát összetörték. A szerencsétlenül járt fiú Lakatos

József 7 éves fia Lakatos Sándor. Első segélyben Brunner Lajos orvos részesítette. A súlyosan sérült gyereket beszálították a kórházba.

* **Kamarai közlemények.** A Heller M. és Társa budapesti cégnek a kamarával között értesítése szerint, az idei gyapju aukció második sorozata f. évi szeptember hó 24-ikén és 25-ikén tartatik meg, mely körülmény az érdekelteknek azzal a figyelmeztetéssel adatik tudtára, hogy ezen az árverésen csak is a f. évi szeptember hó 10-ikéig beérkezett gyapjuk vehetnek részt. — A Budapesten székelő Gergely és Molnár behozatali és kiviteli ügynökség irodája tudatja a kamarával, hogy a magyar iparcikkek kivitelének terjeszthetése szempontjából Dél-Afrikának egyik városában Johannesburgban fiók üzletet nyitottak, mely körülményre az érdekelt kereskedő és iparos osztály figyelmét ezennel felhívjuk. — A m. kir. államvasutak igazgatósága különféle kefekötő áruk szállítására pályázatot hirdetvén, felhivatnak ajánlattevők, hogy ide vonatkozó ajánlataikat ezen igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályához a f. évi szeptember hó 13-ikéig nyujtsák be. — A m. kir. államvasutak igazgatósága, üres petróleumos hordók eladása iránt pályázatot hirdetvén, az érdekeltek egyéb feltételeket a kamara hivatalában tudhatnak meg. Lejárati határidő f. évi szeptember hó 19-ike.

* **Angelotti mulató.** A „Bika“-beli pompás varieté Angelotti vezetésével előkelő közönséget gyönyörködtet estről-estre. Tegnap a direktorné jutalomjátéka alkalmából teljesen megtelt a nézőtér, mely szeretete minden jelével elhalmozta a kiváló művésznőt. Nagy sikere volt a jutalmazotton kívül Göndör Aurélnak, annak a minden ízében erős, karakterisztikus művésznék, a kit tegnap mint szalon humoristát alakító művészt ismert meg a közönség. Produkcióit szakadatlan taps kísérte s a bájos direktornén kívül övé volt az est legnagyobb sikere, legőszintébb elismerése.

TANÜGY.

Iskolai beiratások. A helybeli felső kereskedelmi iskolában a beiratások szept. hó 1., 2. és 3-ik napjain mennek végbe. A javító és pótló vizsgálatok aug. hó 31. és szept. hó 1. napján fognak megtartatni. A tanév megnyitása szept. hó 7-én d. e. 9 órakor lesz A női kereskedelmi tanfolyamra beiratkozhatni aug. hó 28—31., valamint szept. hó 1—3. napjain. Az esetleges felvételi vizsgálatok szeptember 1. és 2-án vétenek fel. A tanítás kezdete szeptember 5-én d. e. 9 órakor. A polgári fiú iskolába szóló beiratások ideje aug. 28—31. és szept. 1—3. A tanterv különbözeti és esetleges felvételi vizsgálatok szept. 6-án tartatnak meg. A rendes tanítás szept. hó 9-én reggeli 8 órakor kezdődik. Mind a három iskolába való beírás helye a felső kereskedelmi iskola igazgató irodája (iskola-épület I. em.) Hivatalos órák a beiratások idejére d. e. 8—11, és d. u. 3—6 óráig. Az igazgatóság.

Beiratások az ev. ref. iskolákba. Az ev. ref. elemi iskolákban a tanulók beiratása szeptember 1, 2 és 3-ik napjain d. e. 8—11 óráig történik. A mult isko-

lai évben már iskolába járt tankötelesek azon tanteremben jelentkezzenek, melybe a mult iskolai év folyamán jártak. A beiratkozások alkalmával minden növendék az országos tanítói nyugdíjalapra 30 fillért, a tanteremek tisztogatási költségeinek fedezésére 1 koronát, együtt 1 korona 30 fillért lefizetni tartozik. A felvételre ujonnan jelentkezők keresztelési és himlőoltási bizonyítványukat magokkal vinni kötelesek. Felhivatnak az érdekeltek szülőik tanköteles gyermekeiknek a jelzett időben belratására, nehogy a lakásukhoz közelebb eső tanteremben a felvehető létszáma kitelvén: gyermekeik más és messzebb fekvő tanterembe járni legyenek kénytelenek.

Értesítés. A t. cz. szülők és gyámok ezennel értesítettnek, hogy az iskolai beiratások f. hó 27-én, azaz szerdán kezdődnek és tartanak szeptember hó 2-ig. Beiratási helyiség a hitközségi iroda Kápolnási-utca, volt Ármósféle házban. A beiratások naponta d. e. 9—12. tartatnak. A statusquo izr. hitközség iskolaszéke.

IRODALOM.

(*) **Egy orvos vallomása.** A világirodalom újabb nagyságai egymásután tűnnek föl a mindenható czár bizodalalmában. Tolsztoj, Dosztojevsky, Gorkij becsületére válnának bármely nációnak, a mint gyönyörrel olvassák örökbecsű alkataikat mindenütt, a hol kultivális élet van. Az orosz irodalomnak váratlanul újabb üstököse támadt. Szmieovics Vikentij a neve (Vereszajev V.) s „Egy orvos vallomása” című kötetével keltett szokatlan feltűnést. Merész, nagystilű könyv; erős írás, a melylyel magára vonta az orvosi-kar haragját, de amelylyel fölötte nagy szolgálatot tett annak az emberiségnek, a mely szeret is, akar is tudni is tisztán látni. Vereszajev könyvét bajos ismertetni. Olvasni és megérteni kell, hogy méltányolhassuk. Magyarra jeles műfordítónk Zigány Árpád ültette a 250 oldalas vaskos kötetet, melynek izléses kiállítása a kiadócéget, az „Orsz. Közp. Községi Nyomdat” dícséri. A fölötte érdekes könyv két koronáért kapható László Albert és Társa könyvkereskedésében.

SPORT.

A szeptemberi kerékpárverseny. A „Polgári Kerékpáros-Egyesület” titkára értesíti a tagokat, hogy a Debreczeni Torna- és Kerékpáros-Egyesület szeptember hó 7. és 8-án rendezendő kerékpárversenyeire nevezéseiket, amennyiben a versenyeken részt óhajtanak venni, szeptember hó 1-ig Lasz gallner Kálmán ügyvivő elnökhöz adják be Bővebb felvilágosítás a titkárnál kapható.

TÁVIRATOK.

Lauka Gusztáv temetése.

Nagybecskerek, augusztus 25. (Saját tudósítónktól.) Ma délután óriási részvétellel temették az elhunyt poétát. Képviselve voltak a megyei és városi tisztviselők, a közös hadsereg és a honvédség. Föltűnést keltett a fővárosi irodalmi körök távollmaradása. A szertartást Szabó apátplébános, orsz. képviselő végezte.

Kitiltott zsoké.

Budapest, aug. 25. (Saját tudósítónktól.) A lovaregylet igazgatója Springer báró zsokéját, Michaelst kitiltotta a pályáról, mert egyik kollégájától 3000 koronát lopott.

Főherczegek utazása.

Bécs, aug. 25. (Saját tudósítónktól.) Ottó és Ferdinánd Károly főherczegek, a tegnap elhunyt Margit württembergi herczegné testvérei, Gmundenbe utaztak.

A Pavlovits-ügy.

Nagy-Kikinda, aug. 25. (Saját tudósítónktól.) Pavlovits Lyubomir orsz. képviselő ügyében Vaszkó Endre dr. kir. alügyész tegnap terjesztette be vádindítványát a nagy-kikindai törvényszékhez. — A vádindítvány a magyar nemzet elleni izgatásért kéri Pavlovits vád alá helyezését.

Miniszterek a vidéken.

Bécs, aug. 25. (Saját tudósítónktól.) Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter tegnap délelőtt Molnáriba, Lukács László pénzügyminiszter pedig Budapestre utazott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Hamis tanuzás és hamis eskü vádja alatt.** Tóth János mint répakezelő állott Érczy Kálmán mike-péresi földbirtokos szolgálatában. Valami szerződés miatt perbe keveredtek egymással. Tóth János mint felperes, vallomására esküt tett s meg is nyerte a polgári pert. Ez ügynek folytatása volt az ez évi augusztus 7-iki főtárgyalás, mikor Tóth János ült a vádlottak padján hamis tanuzással és esküvel vádolva. Az augusztusi főtárgyalást a bizonyító eljárás kiegészítése végett elnapolták. Tegnap volt aztán a főtárgyalás ez ügyben, mely tárgyaláson dr. Oláh Miklós elnökölt. A királyi ügyészséget dr. Galánffy János kir. ügyész, a panaszost Érczy Kálmánt, dr. Ujlaky Géza ügyvéd képviselte, míg védő Takács Ferencz volt. A tegnapi tárgyalás tanui, Nagy Lajosné, Kiss Margit, Kiss Zsófia, Botcs Juliánna egybehangzóan vallják, hogy Tóth felesben kötötte

Érczyvel a szerződést. Dombi Sándorné pedig e vallomásokat megezáfolólag hangoztatja, hogy Érczy csak 1 korona 20 fillért ígért egy métermézsza cukor-répaért. A tanuk megeskettétvén vallomásaikra az elnöklő bíró a bizonyító eljárást befejezettnek nyilvánította. — Ezután Galánffy királyi ügyész elejtette e vádat, de dr. Ujlaky, mint a pauzasos képviselője átvette azt, kérvén a vádlott elítélését, Takács Ferencz hosszabb érdekes védbeszéde után a kir. törvényszék felmentette az ellene emelt vád alól. — A pótmagánvádló fellebbezett, míg a védő és vádlott megnyugodott.

§ **Tolvaj napszámos.** Gabnai József már nagyon ösmert alak a bíróság előtt. Ötször volt lopás miatt büntetve, — de úgy látszik, ez a többszörös rabság sem javította meg. Gabnai alig, hogy kitöltötte legutóbbi büntetését, rá egy pár napra ellopott több szőnyeget és egyéb ruhaneműket a Bosznay István czegetől. Tegnap volt ez ügyben a tárgyalás s a kir. törvényszék tekintetbe véve azt, hogy Gabnai már több ízben ugyanezen bűncselekményért büntetve volt két évi tegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte. A büntetésből, melyben úgy a királyi ügyész, mint a vádlott megnyugodtak, a királyi törvényszék egy hónapot a vizsgálati fogság beszámítása által kitöltöttnek vett. Így az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG.

Igazságszolgáltatás és hitel.

Másfél esztendőnél több telt már le az új polgári perrendtartás tervezetének közzététele óta s bár ennek mélyreható ujitásai a polgárság érdekeit a legszélesebb körben érintik, eddig a jogászörökön kívül az érdekeltek egyéb rétegei a tervezettel egyáltalában nem foglalkoztak. Közvélemény nálunk nagyon nehezen keletkezik s még nehezebben mozgósítható különösen tudományos vagy tudományosoknak látszó kérdések tekintetében.

A tervezetnek csak egyetlen intézkedése volt képes nagyobb körben visszhangot kelteni s a jogászörökön kívül is vitára alkalmat szolgáltatni. Halljuk, hogy kereskedői körökben mozgalom ingult meg, hogy a tervezet 34. §-ának rendelkezése megváltoztassék. Ezen szakasz szerint ugyanis, ezentul a bejegyzett kereskedőt az ugynevezett könyvkirovonati illetékesség beneficiuma csak kereskedővel szemben ítélné meg.

Sajátságos, hogy ezen rendelkezést eddig csak processzuális szempontból bírálták s mellőzték a kérdés lényegesebb részét, ezen rendelkezés helytelenségének kimutatását a kereskedelmi forgalom, de különösen a hitel szempontjából. Az ország viszhangzik a nagyhangu iparpártolók és kereskedelemfejlesztők zajától s egyiknek sem jut eszébe, azok gazdasági sarkítétel igazságát megismertetni, hogy a kereskedelmi forgalom fellendülésének ép-
 ugy, mint az ipari fejlődésnek kulcsa —

a hitel. Ez a kereskedelem alapja és életető eleme s ezért legelsőbben a hitelviszonyok rendezése a feladat.

Nos, a tervezet fentidézett rendelkezése a hitel fejlődésének egyszerűen gátat vet, mert a hitel a hitelezési ügyletből eredő jogok gyors, könnyű és olcsó érvényesítésének lehetségesítése nélkül nem fejlődhetik, sőt inkább visszafé-
 lődik.

A tervezet készítője az igazságszolgáltatás olcsóságát, mint elsőrendű feltételt óhajtotta keresztülvinni s ezen törekvésében tullelt a czélon, mert az adós a hitelezőnél több védelemben, annál kevésbé ennek rovására nem részesülhet. A jogszolgáltatás olcsóságának nemes elve nemcsak az adósokra, de a hitelezőkre is alkalmazandó s erről a tervezet ezen intézkedése megfeladkezik. — Épp oly fontos a jog érvényesítésének olcsósága, mint a védekezésé s ennek keresztülvitelénél a két szemben álló félne egymás által, hanem a törvény jóvoltából élvezze az elv diadalát.

Az olcsósítás tehát legelsőbben a törvény által előirt jogorvoslati módok egyszerűsítése által veendő czélba. — S itt utalnunk kell a szorosan vett per keretén kívül eső végrehajtási eljárás közismert kinövéseire, nevezetesen a végrehajtói intézmény elavultságára s a beszüsi intézmény feleslegességére.

A helyes elv az, hogy adós és hitelező vagy inkább a felperes és alperes perbeli állapota a költség szempontjából egyenlő figyelemben részesíttessék, sőt nem tartom merésznek azon állítást sem, hogy a hitelező joga érvényesítésének megkönnyítése az adós védelménél, a mely egyébiránt a tervezetben gyámkodássá fejlesztetett — előbbre való, nagyobb érdek, amennyiben a kereskedő mint hitelező a hitelviszonyok alakulásába, tehát követetten a nemzet általános gazdasági érdekeibe erősebben befolyik.

Ismeretes a hitelnek függősége a jogot érvényesítő eszközök helyes konstrukciójától, de ismeretes a kereskedelmi forgalom nagyságának a hitelviszonyok alakulásától való függése is, már most, hogy képzelhető a kereskedelmi forgalom emelkedése vagy a jelen viszonyok közt annak fenntartása is, ha az alap — a hitelezés lenetősége — elvonatik?

A tervezet 34. §-a pedig oda fog vezetni, hogy a kereskedőnek a nem kereskedővel szemben a hitelezéstől tartózkodnia kell, mert a fizetési feltételek be nem tartása esetén a hitelezett összeggel, de még inkább a kötött ügylet által elért nyereséggel arányban nem álló költség és fáradság árán lesz kénytelen jogát érvényesíteni.

Mindkét áldozat kikerülhetetlenül válik akkor, midőn a kereskedő nem kereskedő adósát az ennek lakhelye szerint illetékes bíróság előtt lesz kénytelen perelni s e czélből ott megbízottat rendelni.

Elképzelni is bajos, hogy egy nagyobb kereskedő cég, főleg olyan, a mely nem kereskedőkkel tart fenn közvetlen üzleti összeköttetést, mikép fog követeléseinek gyors és olcsó behajtásáról gondoskodni, ha az ország valamennyi bíróságával és a bíróságok székhelyén levő egy-egy ügyvéddel lesz kénytelen állandó érintkezésben lenni.

Hisz az ilyen nyilvántartó szervezet létesítése és fentartása a kereskedő nyereségét emészténé föl. Ezzel szemben nem vehető számba, hogy a felek az illetékeséget közös akarattal szabályozhatják, mert hisz ennek keresztülvihetőségéhez különösen a vidéken sok szó fér, de mert a törvény hibás rendelkezéseit nem a felek szerződő akarata van hivatva eliminálni.

Tehát nemcsak a kereskedők, hanem a fogyasztók érdeke is ezen rendelkezés módosítása, mert hisz a vidéki kis gazda épugy rászorul a kereskedő hitelére, mint ez a gyárosra, — s épp ezért ezeknek épugy kellene felemelniök tiltakozó szavukat az intézkedés meghagyása ellen, mint ezt a kereskedők szándékoznak tenni.

Feltétlen dicséretet érdemelnek a kereskedők kezdeményező lépésükért, a melylyel a kiváló elméleti jogtudóst, az igazságügyminisztert, aki ezen tervezet érdemes megalkotója ezen intézkedés módosítására reábirni igyekeznek.

Örülni fogunk, ha a kereskedők céljukat elérik, — hisz itt valóban közérdekről van szó.

Dr. H. Gy.

A hitelbank mérlege. A magyar általános hitelbank ma tette közzé félévi mérlegét, a mely 2,028.325 korona 31 fillér tiszta nyereséget tüntet föl, a tavalyi 1,942,986 korona 11 fillérrel szemben. A nyereségtöbblet tehát hőrülbelül 85.000 korona, illetőleg a nyereséghozzatban rejlő különbség tekintetbe vételével mintegy 27.000 korona. Az idei félévi mérleg tiszta nyeresége, pro rata temporis, a részvénytőke 11.92 százalékos kamatozásának felel meg, a tavalyi 11.43 százalékkal szemben. A nagy magyar konverzió elszámolása természetesen nincsen föltüntetve a mérlegben, mert ez csak a második félévi mérlegben fog megtörténni.

REGÉNYCSARNOK

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irá: Jablonczay Kálmán.

(Folytatás)

X.

Vissza hazafelé.

Helyüket minél gyakrabban kell változtatni, mert a földfelületéhez minél közelebb szálló portömög alázuhanva menthetetlenül eltemeti őket.

A teve — a Sahara pusztának ezen egyedüli teherhordó állatja, a szamum dühöngésekor nem megy tovább egy lépést sem.

Leül a hátsó test részére mint a kutya és hosszn nyakát felfelé nyujtva,

orrát szintén magasra emelve, várja meg a szélesendét. A dervis, vagy a teherani szőnyegkereskedők, kik utazásaikat csakis teveháton tehetik meg, a sahara határmenti községekhez. ilyen vihar kitörésekor, szél enyhébe az ülő teve háta mögé huzódnak meg és a mint nő lábaik alatt a vihar által oda sodort homok — arra mindég feljebb mászva. végre egyenlő magasságba érve a teve fejével — özön imádkozás között szabadulnak meg a legtöbbször bizonyos haláltól.

A vihar szünése után ők ássák ki aztán a nyakig eltemetett tevét a homok halmaz közül.

Tardos látva a zavaros levegőt a Sahara fölött, de ismerte is annak veszélyes voltát, nem tartotta ajánlatosnak hogy bár a legközelebbi ut lett volna is háza felé, azon keresztül vágni.

Babillal közölve ezen gondolatot, az szintén aggodalmasan tekintett a dühöngő bóra felé és csak annyit mondott inkább az oroszánok tépjenek szét, mint a szamum által elevenen eltemetett.

A hazafelé igyekvő vándorok neki vágta tehát a ligetes erdőnek melynek televényes talaját Kanaánná teremtik a minden évben kiöntő apró folyamok iszapjai.

Ezen a vidéken az ember a milyen ritka, olyan nagyon el vannak szaporodva vagyis jobban, helyesebben mondva hatalmasodva a vadállatok, vérengző fenevadak sokasága, oroszán király tigris párducz leopárd, ugy élnek itt közös háztartásban, mintha ennek az óriási területnek ők volnának egyedüli urai.

A távolban elterülő, vízhiányban sinlő pusztaságok emlős állatai ide a esermelyes talajra járnak be inni, 80 kilométerig nincsen viz, a melyik megszomjazik ide kell neki futni, bármilyen életveszedelem fenyegeti is.

Re tenes vérengzést visznek a holdvilágos éjjeleken a támadó fenevadak a vizre siető bölény esordák között és iszonyatos ordítással tépi szét a folyó partján lappangva támadó oroszán a nyugodtan szüresülő elefántot.

Az egész vidék vész ordítástól, halálhörgéstől van megtelve, a hömpölygő víz fodrait pirosra festi a belé omlott állat vére és a viz peremén le van taposva a bozót — hol utolsó létharczát vívta az erősebb a gyengével.

Tardos és Babill magaslaton állva, hallgatták a völgy harezi bömbölését.

Uti zsákjaik még birtak annyi élelmiszerral, hogy ezen az éjjelen nem kellett elemózsia után nézni.

Leültek tehát a harmatos füre, és hozzá főgtak a vacsora elköltéséhez, — mely egy erősen megsütött zerge husból állott, melyet Babill még előtte való nap ejtett el.

A mint ott — szótlanul ki-ki a saját gondolatába mélyedve — falatoznak, — ideg remegtető ordítás üti meg füleiket.

A hang a legközelebbi távolból jött, alig néhány száz lépésnyire.

Tardos önkénytelenül fegyveréhez kapott — Babill pedig fegyverének egyik esővét robbanó golyóval töltötte meg.

Mi lehet az? Kérdé Tardos — sutogva . . .

Nem tudom jó uram! — felelé Babill ugyanolyan hangon — alighanem az az oroszán vivja halálos párbalyát a tigrissel — egy közösen elejtett zsákmány felett.

(Folyt. köv.)

Hölgyeim!

Független uri ember vagyok, szeretni vágyó, szerelemre termett. Rómeó vére pezseg az ereimben és keresve keresem Juliát, a ki mellékesen lehet Irén, Giza, Ilonka vagy bárki más is. Amor nevében kérem Debreczen szépeit, ha akad, a ki megérti lelkem sóvárgását: adja ennek jelét rövid néhány sorban, melyet e lapok kiadóhivatala czimén kérek „Szerelem“ jelige alatt.

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára

jutányos áron

felvételnek.

Minden külföldinél jobb!
és olcsóbbak!

A
Debreczeni Vasöntöde

és

Géplakatoság

aranyéremmel kitüntetett
ék-szerkezetű, erőátvitteles

**Borsajtói és
Szőlőzuzói!**

Eladás egyedül a gyártelepen

Péterfia végén,
a Hadház-utcában.

**Balfénes
iszapfürdő**

lithimnos forrása.

Páratlan gyógyhatásu

VESE-, HÓLYAGBAJOK-nál
ÉS KÖSZVÉNYNÉL. o o o

Kénes, nemkülönben
o ritka gyógyerejű o
MOÓRFÜRDŐI

a legjobb eredménnyel használtatnak csuzos bántalmaknál
o o o o és női bajoknál. o o o o

Villanyosfény- és villanyos vízfürdőiben,
továbbá hidegvízgyógyintézetében az

IDEGBAJOSOK ÉS
IDÜLT IZZADMÁNYOKBAN
szenvedők találnak
o o gyógyulást. o o

Teljes penzió (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 5 koronától feljebb. Munkás sanatoriumban (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 2 koronáért. Egy rekesz lithimnos savanyuvíz 25 és fél o o literes üveggel 5 korona. o o o

BERGER-féle GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb Államában lenyomott sikerrel alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek

És, nevezetesen idült pikkely-sömör, koszos elődái kitételek, egyzintén orr-rezesség, ótvár, fagydag, labdaadás, fej- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik.

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyengébb kátrányszappan az arcbőr tisztítatlansággal szemben, a gyermekeknek valamennyi bőrbetegségei ellen tökéletesen hatásos, mosás és fürdés szappannal mindennapi használatul szolgál.

Berger-féle glicerín-kátrányszappan

A glicerín tartalommal és illóolajjal. Ára minden fajának használatul együtt 24 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő a szappanok bőrfinomítására, borax-szappan pattanások ellen, szappanok bőrfinomítására, borax-szappan pattanások ellen, szappanok bőrfinomítására, borax-szappan pattanások ellen, szappanok bőrfinomítására, borax-szappan pattanások ellen.

Berger-féle Potrosulfid-szappan szemérem, kitételek, bőrvérzésesség és arcvörösség ellen (75 kr.), szappanok bőrfinomítására, borax-szappan pattanások ellen.

Berger-féle kén-szappan szemérem, kitételek, bőrvérzésesség és arcvörösség ellen (75 kr.), szappanok bőrfinomítására, borax-szappan pattanások ellen.

Berger-féle fog-szappan köcsögben szemérem, kitételek, bőrvérzésesség és arcvörösség ellen (75 kr.), szappanok bőrfinomítására, borax-szappan pattanások ellen.

Kapható: Dr. Rothschnek V. Emil, Balázs E. valamint az ország összes gyógytáiraiban.

Gyermekeknek és felnőtteknek a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a **SZTRAKA-féle** tannin-eszkoládé. Egy drb. 40 fill. Kapható minden gyógyszerertárban.

Kiadó lakás.

Bethlen-u. 12. sz. a. egy csinosan butorozott különbejáratu szoba egy előszobával kiadó. Értekezhetni az ott lakó tulajdonossal.

Két szoba, irodahelyiségnek is alkalmas kiadó. Ugyanott egy vertheim szekrény is eladó. Értekezhetni lehet Széchenyi-utca 12.

Jensen-Celacop

Vastartalmu táp- és erősítő szer, vérképző és idegszilárdító

kellemes ízzel, könnyű emésztéssel.

Tessék az orvosoknál tudakolni.

Kapható minden gyógyszerertárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerészrel

A legjobb arc-**SERAIL-ARCZKENŐCS,** szépitő szer a

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. Kitünő toillet szappanok a

Epe-szappan. o kenőcs használatához o

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsaszín és krém. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguariájában.

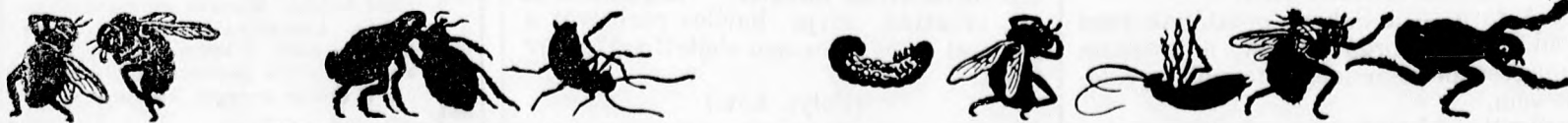
Kapható továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerertárban, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Zacherlin

biztos szer minden rovar ellen. Csak „üvegben vásárlandó”.

Kapható Debreczenben: Bán László, Csanak József, Csillag József, Csicsó Lajos, Deutsch Lajos, Félégyházi János, Jóna és Jóna, Fritsch Károly, Ganovszky Lajos, Geréby Fülöp, Göczey István, Havas József, Hirsch Ferenc, Jánossy Béla, Klein Bernát, Krausz J. Bernát, Köhn H., Komlóssy Lajos, Kondor J. és fiai, Kontsek Géza, Kornhoffer József, Kovács Mihály, Lindentfeld J. Jenő, Lusztig Károly, Lusztig és Bán, Mayer József, Neumann és Weisz, Parti Ferenc, Rickl J. Zelmos, Ifj. Rózsa Lajos, Rosenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal, Roth Ignác, Szent Királyi Tivadar, Tóth Kálmán, Térei J. Váray József. **B.-Ujfalu:** Ifj. Weiszberger Ignác. **Er-mihályfalva:** Lévay Vincze, Grósz Samu, Pollák Mórész. **H.-Böszörmény:** Gemeinbeck József. **H.-Nánás:** Slachta János. **H.-Szoboszló:** Körner Béla. **T.-Füred:** Kohn Jakab, Weiszmann J., Kiss G. Ernő.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.